

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

#EU4RADA

Для забезпечення балансу між гілками влади парламент здійснює контрольну функцію. Парламентський контроль можливий лише за безпосередньої участі в ньому народних депутатів України та реалізується Верховною Радою України у різних організаційно-правових формах:

- індивідуальна контрольна діяльність депутата;
- заслуховування звітів Кабінету Міністрів України, проведення «години запитань до Уряду», парламентських слухань;
- через органи ВРУ (комітети, тимчасові слідчі комісії, Уповноваженого ВРУ з прав людини, Рахункову палату України).

Зміст окремих форм парламентського контролю

1

Парламентський контроль за діяльністю Уряду. Оскільки Кабінет Міністрів є підконтрольним Парламенту відповідно до Конституції, ВРУ контролює КабМін шляхом:

Схвалення за процедурою повного обговорення Програми діяльності Кабміну як ключового документа Уряду з реалізації внутрішньої та зовнішньої політики. Уряд має подати Програму протягом місяця після того, як сформовано його склад. Голова ВРУ направляє Програму для обговорення в комітети та фракції (групи) для розгляду упродовж 15 днів.

Заслуховування звітів Уряду. Ця форма парламентського контролю дозволяє, зокрема:

- відстежити вчасність реалізації Кабінетом Міністрів заходів, визначених Програмою;
- встановити відповідність діяльності та результатів роботи Уряду напрямом Програми.

Звіт розглядається один раз на рік та подається до парламенту за 45 днів після закінчення календарного року.

Проведення «години запитань до Уряду». Вона проходить у дні пленарних засідань щотижня у п'ятницю з 10:00 до 11:00. У ній бере участь Уряд у повному складі, кожна депутатська фракція (група) має гарантоване право на одне усне або письмове запитання до членів Кабінету Міністрів.

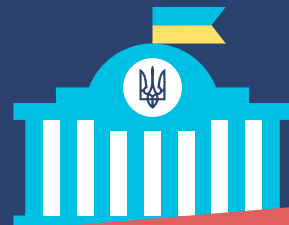

Розгляд питань щодо відповідальності Уряду та прийняття резольюції недовіри Уряду більшістю ВРУ від конституційного складу. Відбувається не частіше одного разу протягом однієї чергової сесії за пропозицією Президента або не менш як 150 депутатів ВРУ. Питання про відповідальність Уряду не може розглядатися ВРУ протягом року після схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів або протягом останньої сесії ВРУ.

Призначення Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України за поданням Президента України, інших членів Кабінету Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України, вирішення питання про відставку Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України.

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

#EU4RADA

2

Депутатський запит як форма індивідуальної контрольної діяльності депутата. Запит є вимогою Парламенту, в особі депутата, надати офіційну відповідь з питань, віднесених до компетенції тих, кому він заявлений. Право звернутися із запитом на сесії ВРУ мають народний депутат(-ти) чи комітети. Запит оголошується на пленарному засіданні ВРУ та **може бути заявлений до:**

органів ВРУ
(депутатської групи, фракції, комітету, тимчасової спеціальної комісії, секретаріату Уповноваженого ВРУ з прав людини тощо);

Кабінету Міністрів України;

керівників інших органів державної влади та місцевого самоврядування;

керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України;

Президента, якщо рішення про направлення запиту підтримано не менш як 150-ма депутатами.

Строк відповіді на запит – 15 днів. Якщо строк не може бути дотриманий адресатом, він має надіслати Голові ВРУ та тому, хто вніс запит, письмове повідомлення про новий строк, який не може бути довшим 1 місяця. Суб'єкт, який подавав запит, має право дати оцінку відповіді на нього.

3

Депутатське звернення. Звернення є письмовою пропозицією народного депутата здійснити певні дії, дати офіційне роз'яснення чи викласти позицію у межах компетенції адресата. Звернення подається народним депутатом самостійно, не проходить реєстрацію та обговорення у залі ВРУ. Адресат має розглянути питання та відповісти на звернення протягом 10 днів.

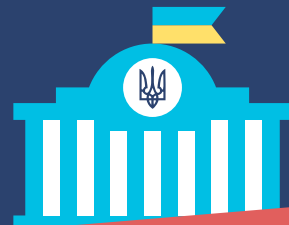
4

Контрольні повноваження стосовно діяльності Президента, які ВРУ реалізує шляхом:

- заслуховування щорічних послань Президента про внутрішнє та зовнішнє становище в Україні;
- оголошення стану війни й укладення миру за поданням Президента, схвалення рішення Президента про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України;
- затвердження указів про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, загальну або часткову мобілізацію, оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації. Укази мають бути затвердженні протягом двох днів з моменту звернення Президента України;
- направлення запиту до Президента України на вимогу народного депутата України, групи народних депутатів України чи комітету ВРУ, попередньо підтриману не менш як 150-ма депутатами;
- усунення Президента України з поста в порядку особливої процедури (імпичменту).

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

#EU4RADA

5

Парламентські слухання. Проходять з метою вивчення питань, що становлять суспільний інтерес та потребують законодавчого врегулювання. Проводяться гласно і відкрито з прямою радіотрансляцією, а за необхідності – з телетрансляцією. Предметом слухань можуть бути будь-які питання, а їх результатом – прийняття постанови ВРУ про схвалення відповідних рекомендацій. Ця форма забезпечує зв'язок ВРУ з громадськістю, об'єктивну оцінку, вироблення рекомендацій, прозорість і відкритість роботи Парламенту.

6

Слухання в комітетах ВРУ. Цілями проведення слухань є:

обговорення проектів найбільш важливих законодавчих актів;

з'ясування ефективності реалізації законів та актів ВРУ;

залучення громадськості до участі у визначенні політики, розбудови демократичного суспільства;

отримання всебічної інформації.

Комітети мають право використовувати отриману інформацію для прийняття рішень, надання висновків, рекомендацій та розповсюджувати її серед народних депутатів. Рішення про тему, день та час слухання приймається за 30 днів до їх проведення. Слухання можуть проводитися у закритому режимі, якщо інформація, яка буде використана під час проведення, містить державну чи іншу охоронювану таємницю.

7

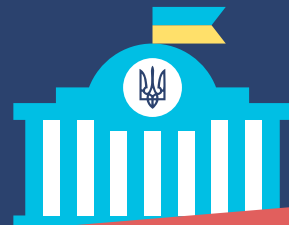
Утворення тимчасових спеціальних комісій (ТСК) з числа народних депутатів. ТСК розглядають питання, готують та доопрацьовують законопроекти, маючи повноваження головного комітету ВРУ, коли питання для розгляду не віднесені до компетенції жодного з діючих комітетів ВРУ. Мету, завдання, для розгляду яких утворюється комісія, склад і термін діяльності визначаються постановою ВРУ. ТСК подає Верховній Раді звіт про виконану роботу та підготовлені проекти актів не пізніше 6 місяців з дня її утворення.

8

Утворення тимчасових слідчих комісій для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес. За це мають проголосувати не менше ніж 150 народних депутатів. При цьому висновки та пропозиції комісії не є вирішальними для слідства і суду.

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

#EU4RADA

9

Контроль державних коштів через Рахункову палату.

Рахункова палата є підзвітною ВРУ та від імені ВРУ:

здійснює:

контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням;

проведення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), про які регулярно інформує ВРУ.

подає ВРУ:

висновки щодо проекту закону про Державний бюджет України та щокварталу – про стан виконання закону про Державний бюджет України;

пропозиції щодо усунення виявлених відхилень і порушень, висновки та пропозиції щодо річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України.

подає та представляє ВРУ щорічний звіт про результати своєї діяльності.

ВРУ призначає та звільняє Голову та інших членів Рахункової палати.

10

Парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захист прав кожного та кожної на території України і в межах її юрисдикції на постійній основі. Цей контроль, у тому числі парламентський контроль за дотриманням права на доступ до публічної інформації, здійснюється Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини. ВРУ заслуховує щорічні доповіді Уповноваженого про стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні.

11

Опосередкований парламентський контроль у сфері правосуддя. Здійснюється шляхом призначення ВРУ на посади третини складу Конституційного Суду України, а також обрання двох із 21 члена Вищої ради правосуддя.

12

Парламентський контроль щодо виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та інших міжнародних зобов'язань України (у межах повноважень ВРУ).

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

#EU4RADA

Підзвітність державних органів Верховній Раді України

1

ВРУ здійснює постійний контроль за діяльністю Служби безпеки України, дотриманням нею законодавства, у тому числі:

- призначає та звільняє з посади Голову СБУ за поданням Президента України;
- затверджує загальну структуру, чисельність, визначення функцій СБУ;
- здійснює безпосередній контроль за виконанням законів у сфері боротьби з організованою злочинністю і витрачанням коштів, які виділяються на ці цілі.

Голова СБУ щорічно подає ВРУ звіт про діяльність СБУ. Органи СБУ та їх спеціальні підрозділи зобов'язані надавати відповідному комітету ВРУ інформацію про свою діяльність.

2

Антимонопольний комітет України підзвітний ВРУ, яка дає згоду на призначення та звільнення його Голови. Голова Антимонопольного комітету України звітує перед ВРУ про діяльність органу на вимогу ВРУ, але не рідше одного разу на рік.

Обсяг асигнувань з державного бюджету на утримання Антимонопольного комітету та його територіальних відділень, розмір видатків на оплату праці працівників щорічно встановлюється ВРУ.

3

Національний банк України підзвітний ВРУ в межах конституційних повноважень, що передбачає:

призначення та звільнення половини складу Ради НБУ, призначення та звільнення Голови НБУ за поданням Президента.

представлення Головою Національного банку Верховній Раді доповіді про діяльність Національного банку;

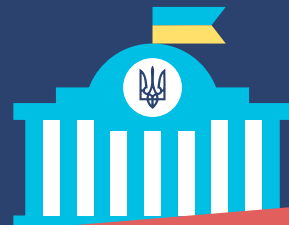
надання ВРУ інформації про стан грошово-кредитного ринку в державі.

4

Генеральний прокурор особисто не менше одного разу на рік звітує перед ВРУ на пленарному засіданні про діяльність органів прокуратури шляхом надання узагальнених статистичних та аналітичних даних.

Повноваження Генерального прокурора на адміністративній посаді припиняються в разі висловлення ВРУ недовіри Генеральному прокурору, внаслідок чого він йде у відставку з цієї посади.

Підзвітність державних органів Верховній Раді України

5

ВРУ призначає чотири члени Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. Щорічний звіт про діяльність Національної ради надсилається до ВРУ та представляється Головою Національної ради з питань телебачення і радіомовлення. За результатами розгляду звіту ВРУ може прийняти рішення про припинення повноважень члена (членів), які були нею призначені. ВРУ призначає Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України за поданням Прем'єр-міністра України.

6

Фонд державного майна України подає ВРУ:

аналітичну довідку про роботу Фонду та хід приватизації державного майна (щокварталу);

звіт про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна (щороку).

ВРУ затверджує перелік об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, за поданням Кабінету Міністрів України. З метою забезпечення контролю за здійсненням приватизації, додержанням законодавства України про приватизацію та аналізу її наслідків утворюється Спеціальна контрольна комісія ВРУ з питань приватизації із числа депутатів.

7

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку також підзвітні ВРУ.